

De spelregels van de tuchtrechter voor intern onderzoek door advocaten

ArbeidsRecht 2023/1

Het onderwerp interne onderzoeken door advocaten is hot.² Vanuit verschillende hoeken klinkt kritiek op de rol van advocaten bij interne onderzoeken en de roep om deze onderzoeken aan duidelijke(r) regels te onderwerpen.³ De tuchtrechter heeft de afgelopen jaren, en in het bijzonder in 2022, steeds meer duidelijkheid geschapen over de vraag waaraan een dergelijk onderzoek moet voldoen en wat van een advocaat-onderzoeker mag worden verwacht.

1. Risico's en kritiek

In dit artikel zetten wij recente overwegingen van tuchtrechters op een rij, om te komen tot een overzicht van wat de advocaat-onderzoeker kan en mag doen én wat hij moet laten.

Mede op grond van uitspraken van de tuchtrechter heeft de algemene raad van de NOvA een aantal risico's onderkend. In 2021 is de toelichting op Gedragsregel 2 lid 2 Gedragsregels advocatuur (over partijdigheid) aangevuld met een passage over "intern feitenonderzoek" verricht door een advocaat-onderzoeker. Op de website van de NOvA (in het dossier "interne onderzoeken") is deze toelichting te raadplegen.⁴ In de toelichting staat dat een advocaat interne feitenonderzoeken kan verrichten bij de cliënt en dat dit valt binnen de grenzen van de beroepsuitoefening van advocaten, aangezien en zolang het gaat om de bepaling van de rechtspositie van de cliënt. De advocaat kan immers aan de hand van (juridisch) relevante feiten adviseren over de rechtspositie. De kernwaarden en de beroeps- en gedragsregels vergen echter dat een advocaat in bepaalde situaties alert is, bijvoorbeeld wanneer:

- anderen dan de cliënt zeggenschap hebben of invloed uitoefenen op de wijze waarop de advocaat het interne feitenonderzoek uitvoert;
- intern feitenonderzoek wordt uitgevoerd naar (wie verantwoordelijk is voor) mogelijke onregelmatigheden

waarbij de advocaat of diens kantoor eerder (of gelijktijdig), bijvoorbeeld adviserend, betrokken is (geweest);

- de resultaten van het interne feitenonderzoek niet (uitsluitend) aan de cliënt worden uitgebracht, maar direct aan een derde.

Kortom: een advocaat is en blijft primair een partijdig adviseur van de cliënt; een kernwaarde en rol die de advocaat niet terzijde kan schuiven. Bij de uitvoering van interne feitenonderzoeken is de advocaat (dus gewoon) gebonden aan de kernwaarden en zal hij zich moeten houden aan de beroepsregels.

Veel gehoorde kritiek is dat de kernwaarde partijdigheid in de knel zou komen wanneer advocaten "onafhankelijk" onderzoek verrichten. Dit is ten onrechte. Advocaten hebben naast de kernwaarden partijdigheid, integriteit, deskundigheid en vertrouwelijkheid ook de kernwaarde onafhankelijkheid in acht te nemen (vgl. art. 10a lid 1 Advocatenwet). Onafhankelijkheid en onpartijdigheid zijn niet hetzelfde, hoewel dat bij het grote publiek niet altijd helder op het netvlies lijkt te staan. Een advocaat dient partijdig te zijn bij de behartiging van de gerechtvaardigde belangen van zijn cliënt, maar hij dient net zo goed onafhankelijk te zijn ten opzichte van zijn cliënt, derden en de zaken waarin hij als zodanig optreedt. Onafhankelijkheid en onpartijdigheid lijken vooral met elkaar te worden verward wanneer het door een advocaat verrichte onderzoek expliciet, het liefst in de media, wordt bestempeld als "onafhankelijk". Deze onduidelijkheid over de hoedanigheid van de advocaat-onderzoeker heeft al tot veel klachtzaken geleid.

Niet alleen in het publieke debat, maar ook in de praktijk bestond dringende behoefte aan meer helderheid over de do's-and-don'ts. De voormalige Amsterdamse deken bracht het onderwerp (al dan niet in het verlengde van een klacht) in verschillende dekenbezwaren voor de tuchtrechter. Dit leidde tot een aantal door de tuchtrechter geformuleerde regels waaraan een onderzoek door een advocaat moet voldoen om de kwalificatie "onafhankelijk" te krijgen. Meest verstrekkend is dat uit de tuchtuitspraken van afgelopen jaar⁵ volgt dat – kort samengevat – advocaten hun partijdige rol als juridisch adviseur niet langer kunnen combineren met zogenaamd 'onafhankelijk feitenonderzoek' voor dezelfde opdrachtgever. Volgens de tuchtrechter is feitenonderzoek door advocaten niet als onafhankelijk te kwalificeren als datzelfde kantoor ook juridische bijstand geeft aan dezelfde cliënt.

1 Mr. S.F. (Sophie) Knijnenburg en mr. L.H. (Leonie) Rammeloo zijn beiden als advocaat verbonden aan TACT Advocaten te Amsterdam.

2 Zie bijv. P.A. Charbon & R.H. Broekhuijsen, 'Zorgvuldig onderzoek', *ArbeidsRecht 2022/12*, en Vanessa Liem & Roan Lamp, 'Tuchtrechtelijk kader interne onderzoeken' en Gerard Endedijk, 'Dilemma's bij interne onderzoeken: wat kan wél en wat kan niet?', in: Jonathan E. Soeharno, Emilie van Rijkevorseel-Teeuwen & Jan Loorbach (red.), *Integriteit in de zakelijke advocatuur. Normenkader en praktijk*, Den Haag: Boom juridisch 2022, p. 87-102 en 103-120.

3 Zie bijv. 'Onderzoek The Voice hoort niet bij advocaat', *Het Financieele Dagblad* 25 januari 2022, 'Bij interne onderzoeken zijn extra waarborgen nodig', *Het Financieele Dagblad* 15 februari 2022 en 'De advocatuur zij gewaarschuwd', *Het Financieele Dagblad* 27 juli 2022.

4 www.advocatenorde.nl/standpunten/intern-feitenonderzoek.

5 Raad van Discipline Amsterdam 25 juli 2022, ECLI:NL:TADRAMS:2022:140.

2. Terugblik

Voordat wij nader op de recente uitspraken ingaan, blikken we nog even terug. Allereerst naar een uitspraak van de Amsterdamse Raad van Discipline uit 2017,⁶ waarin de raad overwoog dat het advocaten niet verboden is om in opdracht van de eigen cliënt feitenonderzoek te verrichten en daarover aan de cliënt te rapporteren. Hoe dat onderzoek moest worden ingericht en waaruit het moest bestaan, was volgens de raad in dat geval ter vrije bepaling aan de advocaat en de cliënt. Dat gold ook voor de inhoud en inrichting van daaruit voortkomende onderzoeksrapporten die geheel intern zouden blijven. Naar het oordeel van de raad lag dit anders voor onderzoeken waarvan de resultaten gebruikt zouden worden voor externe verantwoording (zoals in dat geval aan de orde). In die gevallen dienen aan de zorgvuldigheid van de onderzoeksprocedure strenge(re) eisen te worden gesteld, zoals de aanwezigheid van een onderzoeksprotocol. Aan de totstandkoming van het onderzoeksrapport dienen – met het oog op de mogelijke betrokken belangen van derden – ook zwa(a)r(d)e(re) eisen te worden gesteld, zoals: i) de eis van hoor en wederhoor, ii) de eis te voorkomen dat het rapport aanleiding kan zijn voor misverstanden en iii) de eis van volledigheid (waarmee werd bedoeld dat het rapport alle relevante feiten moest bevatten).

Slechts een enkele keer liet het Hof van Discipline zich tot nu toe over dit onderwerp uit. Zoals in 2019⁷ toen het oordeelde dat als (het kantoor van) de advocaat-onderzoeker een onderzoeksprotocol heeft, dit ook moet worden gevolgd. Verweerder in die kwestie had zich, nu zij het onderzoek niet had uitgevoerd conform dat protocol, volgens het hof niet gedragen zoals van haar als redelijk bekwaam onderzoekster had mogen worden verwacht. Daardoor was klaagster onevenredig in haar belangen geschaad. Een jaar later⁸ oordeelde het hof over de bejegening van derden in het kader van het onderzoek. Het hof achtte het in die kwestie tuchtrechtelijk laakbaar dat de advocaat tijdens een telefoongesprek met een werknemer van zijn cliënt, insinuerende opmerkingen had gemaakt over een eerder door de werknemer afgelegde verklaring, waarmee diens loyaliteit indirect ter discussie werd gesteld. Ook laakbaar was volgens het hof dat de advocaat niet kenbaar had gemaakt dat hij namens de werkgever belde, wat het doel van het telefoongesprek was en wat zijn positie was ten opzichte van de werknemer.

3. De onervaren onderzoeker

De overige beslissingen die in dit artikel aan de orde komen zijn beslissingen van raden van discipline uit 2022. Op 24 januari 2022 verklaarde de Haagse Raad van Discipline⁹ klachten tegen een advocaat-stagiaire en haar patroon

gegrond. De advocaat-stagiaire had in opdracht van een werkgever onderzoek gedaan naar/rondom een door een werknemster gedane melding van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Na ontvangst van het conceptrapport had klaagster (de werknemster) bezwaren geuit tegen de inhoud en de wijze van totstandkoming daarvan. Zij beklagde zich vervolgens bij de deken over de wijze waarop de advocaat-stagiaire het onderzoek had verricht en daarover had gerapporteerd. Ook beklagde zij zich erover dat de patroon had opgetreden voor de werkgever nadat de advocaat-stagiaire feitenonderzoek had gedaan waarvan de resultaten door klaagster ter discussie waren gesteld en de patroon kennis had genomen van vertrouwelijke stukken uit het onderzoek.

Onder verwijzing naar de NS-uitspraak,¹⁰ oordeelde de raad dat het feit dat de patroon de arbeidsrechtelijke zaak tegen klaagster had behandeld terwijl die zaak voortvloeide uit het (feiten)onderzoek dat door de advocaat-stagiaire was verricht, als zodanig niet tuchtrechtelijk laakbaar hoefde te zijn. Dit kon wel anders zijn als de patroon zelf betrokken was geweest bij het feitenonderzoek dat had geleid tot het rapport en/of zij in dat kader vertrouwelijke gegevens van klaagster had ontvangen. De raad overwoog dat het voor de patroon al vóór het aannemen van de opdracht van de werkgever, duidelijk moet zijn geweest dat de legitimiteit van het feitenonderzoek door klaagster ter discussie werd gesteld, dat het ging om serieuze aantijgingen waarbij een klacht tegen de advocaat-stagiaire werd aangekondigd en dat daardoor niet alleen de werkgever, maar ook het kantoor van de patroon een (eigen) belang bij de zaak had gekregen. Redenen voor de raad om te oordelen dat de patroon niet had mogen optreden in de arbeidsrechtelijke zaak tegen klaagster en haar de maatregel van berisping op te leggen.

De klacht tegen de advocaat-stagiaire zag in de kern op de kwaliteit van het door haar in opdracht van de werkgever uitgevoerde feitenonderzoek. Uitgangspunt was volgens de raad – nog steeds – dat het advocaten niet verboden is om in opdracht van de eigen cliënt feitenonderzoek te verrichten en daarover aan de cliënt te rapporteren en dat het in beginsel ter vrije bepaling aan de advocaat en de cliënt is hoe dat onderzoek moet worden ingericht en waaruit het moet bestaan. Dat geldt ook voor de inhoud en inrichting van de daaruit voortkomende onderzoeksrapporten, indien die uitsluitend intern worden gebruikt. De raad oordeelde dat de advocaat-stagiaire zowel bij de start als tijdens haar onderzoek de nodige steken had laten vallen en dat het conceptrapport onvoldoende zorgvuldig, deskundig en integer was opgesteld. De raad concludeerde dat de advocaat-stagiaire onzorgvuldig, ondeskundig en onvoldoende integer had gehandeld en klaagsters belangen op meerdere momenten ernstig, nodeloos en op ontoelaatbare wijze had geschaad. De advocaat-stagiaire kreeg een voorwaardelijke schorsing van twee weken opgelegd.

6 Raad van Discipline Amsterdam 18 december 2017, ECLI:NL:TADRAMS:2017:274 (NS-uitspraak).

7 HvD 4 november 2019, ECLI:NL:TAHVD:2019:181.

8 HvD 7 december 2020, ECLI:NL:TAHVD:2020:252.

9 Raad van Discipline 's-Gravenhage 24 januari 2022, ECLI:NL:TADRSGR:2022:7 en ECLI:NL:TADRSGR:2022:8.

10 Raad van Discipline Amsterdam 18 december 2017, ECLI:NL:TADRAMS:2017:274.

4. Welke hoedanigheid?

Op de klacht van een voormalig werknemer dat de advocaat-onderzoeker hem niet had gehoord of had betrokken in het onderzoek dat de advocaat in opdracht van de werkgever had verricht, oordeelde de Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden op 23 mei 2022¹¹ dat op de advocaat in de gegeven situatie niet een dergelijke plicht rustte.

“Van zijn cliënte heeft [de advocaat] opdracht gekregen om op basis van een door de cliënte ter beschikking gesteld dossier een advies te schrijven over de rechtspositie van de cliënte ten opzichte van de ICT-partner (klager). Het ging daarbij om een juridische analyse van de positie van de cliënte. (...) Het verrichten van een dergelijk onderzoek valt binnen de grenzen van de beroepsuitoefening van advocaten, want dit gaat over de bepaling van de rechtspositie van de cliënte.”

Aldus de raad, die oordeelde dat de klacht ongegrond was.

In twee uitspraken van eveneens 23 mei 2022 (op een klacht en een dekenbezwaar) oordeelde de Amsterdamse Raad van Discipline¹² dat een advocaat-onderzoeker misverstand had laten bestaan over de hoedanigheid waarin hij optrad.¹³ Als bij uitstek deskundig op het terrein van ondernemingsonderzoeken, mocht volgens de raad van hem worden verwacht dat hij het verschil in onafhankelijkheid zou onderkennen tussen een onderzoek verricht door een onafhankelijk bureau als bedoeld in een vonnis van de voorzieningenrechter en een door hem verricht onderzoek. De raad verweet deze advocaat dat hij twee hoedanigheden had geprobeerd te combineren, te weten die van onafhankelijk onderzoeker in de zin van het vonnis (met de mogelijkheid tot inzage en gebruik van e-mailaccounts van klaagster en andere van haar privégegevens) en die van advocaat van de ex-werkgever van klaagster (met de mogelijkheid deze informatie ten behoeve van alleen de ex-werkgever tegen klaagster te gebruiken). De advocaat-onderzoeker moest zijn handelwijze bekopen met een voorwaardelijke schorsing voor de duur van vier maanden in de klachtprocedure en met een berisping in het dekenbezwaar. Het (gegrond verklaarde deel van het) dekenbezwaar zag overigens op het feit dat verweerder in tegenstelling tot wat hij de deken had bericht, in de praktijk geen distantie bewaarde tot zijn opdrachtgever en zich actief bemoeide met de civiele procedures tussen zijn opdrachtgever en klaagster.

Op 13 juni 2022 besliste de Amsterdamse Raad van Discipline¹⁴ opnieuw op een gecombineerde klacht en dekenbezwaar tegen advocaat-onderzoekers.¹⁵ De klacht, ingediend

door de advocaat van degene tegen wie het onderzoek zich richtte, luidde dat i) verweersters misverstand hadden laten bestaan over hun hoedanigheid en ii) dat zij hun onderzoek onvoldoende deskundig, onvoldoende zorgvuldig, niet onafhankelijk en (uitermate) partijdig hadden uitgevoerd. De raad oordeelde dat klaagster – die had aangegeven belang te hebben bij het verkrijgen van duidelijkheid over de spelregels bij zelfonderzoek – niet-ontvankelijk was in het tweede deel van haar klacht vanwege het ontbreken van een rechtstreeks belang.

Over het eerste deel van de klacht oordeelde de raad dat verweersters al in hun eerste e-mail aan klaagsters cliënt hadden moeten opnemen welke werkzaamheden zij precies voor hun cliënte/werkgever zouden gaan verrichten. Dit was van belang, omdat de tekst in die e-mail erop duidde dat verweersters een onafhankelijke rol zouden innemen, althans dat zij niet als klassieke partijadvocaat zouden gaan optreden. Niet alleen hadden verweersters hun precieze rol aan klaagster duidelijk moeten maken, zij hadden dat volgens de raad ook tegenover hun cliënte moeten doen, zodat die er in haar berichtgeving rekening mee had kunnen houden. De raad achtte in de klacht de maatregel van waarschuwing passend en geboden.

Opvallend genoeg werd het dekenbezwaar in alle onderdelen ongegrond verklaard, onder meer omdat:

“De raad niet [heeft] kunnen vaststellen dat verweester nog in enige vorm arbeidsrechtelijk advies aan de [werkgever] heeft gegeven nadat zij de onderzoeksopdracht had aanvaard en daardoor gelijktijdig de klassieke rol van advocaat wederpartij zou hebben vervuld. Dat verweester een dubbele rol vervulde ten tijde van het onderzoek en in haar communicatie met de directeur en diens advocaat is dus niet komen vast te staan.”

Wel overweegt de raad aan het slot van de beslissing dat het in verband met de kernwaarde onafhankelijkheid (art. 10a lid 1 onder a Advocatenwet) onwenselijk is dat verweester als onafhankelijk advocaat-onderzoeker is opgetreden, nadat zij de werkgever voorafgaand aan het onderzoek had bijgestaan in het arbeidsgeschil.

“Dat de werkzaamheden van verweester in het arbeidsgeschil beperkt zijn geweest doet hier volgens de raad niet aan af.”

5. Rapport voor (ook) extern gebruik

De meest recente uitspraak over dit onderwerp is van 25 juli 2022.¹⁶ Op die datum deed wederom de Amsterdamse Raad van Discipline¹⁷ uitspraak op het dekenbezwaar tegen twee advocaat-onderzoekers. De reden voor het indienen van een dekenbezwaar was om een inhoudelijk oordeel over het

11 Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden 23 mei 2022, ECLI:NL:TADRARI:2022:99.

12 Raad van Discipline Amsterdam 23 mei 2022, ECLI:NL:TADRAMS:2022:73 en ECLI:NL:TADRAMS:2022:76.

13 Tegen deze uitspraak is beroep ingesteld; deze procedure loopt nog.

14 Raad van Discipline Amsterdam 13 juni 2022, ECLI:NL:TADRAMS:2022:107 en ECLI:NL:TADRAMS:2022:108.

15 Tegen deze uitspraak is beroep ingesteld; deze procedure loopt nog.

16 Tegen deze uitspraak is beroep ingesteld; deze procedure loopt nog.

17 Raad van Discipline Amsterdam 25 juli 2022, ECLI:NL:TADRAMS:2022:140.

handelen van verweerders te verkrijgen, omdat de klacht mogelijk niet-ontvankelijk zou worden verklaard vanwege overschrijding van de driejaarstermijn.¹⁸ Het bezwaar hield in dat:

- 1) verweerders niet hadden voldaan aan de (zware) eisen die worden gesteld aan de totstandkoming en inhoud van een rapport door: i) geen/onvoldoende hoor en wederhoor toe te passen, ii) niet alles te doen om te voorkomen dat het rapport aanleiding kon geven tot misverstanden, iii) niet alle relevante feiten in het rapport op te nemen en iv) geen onderzoeksprotocol te gebruiken;
- 2) verweerders niet hadden voldaan aan hetgeen van 'onafhankelijk' onderzoekers mag worden verwacht door naast het opstellen van het rapport hun opdrachtgever te adviseren in kwesties die daarmee verband hielden.

In lijn met de NS-uitspraak uit 2017 overwoog de raad dat als uitgangspunt geldt dat het advocaten niet verboden is om in opdracht van een cliënt feitenonderzoek te verrichten en daarover aan de cliënt te rapporteren.

“Indien het onderzoeksrapport uitsluitend intern wordt gebruikt en niet ter beschikking komt van derden is het in beginsel ter vrije bepaling aan de advocaat en de cliënt hoe dat onderzoek moet worden ingericht en waaruit het moet bestaan. Het voorgaande geldt niet voor een onderzoeksrapport bedoeld voor extern gebruik.”

In deze uitspraak heeft de raad nader uiteengezet wat onder extern gebruik moet worden verstaan en wat in een dergelijk geval van een advocaat-onderzoeker mag worden verwacht. Een rapport is voor extern gebruik wanneer het “niet uitsluitend bedoeld was voor intern gebruik”. In deze zaak overwoog de raad dat “uit de stukken kan worden afgeleid dat het van meet af aan de bedoeling was om het rapport buiten [de opdrachtgever] met derden te delen om verantwoording af te leggen over, dan wel inzicht te geven in, de gang van zaken rondom [het onderwerp van het onderzoek]”. De raad oordeelde dat het rapport was opgesteld (mede) ten behoeve van extern gebruik. Daarbij was volgens de raad doorslaggevend dat het rapport ten opzichte van een derde is gepresenteerd als onafhankelijk onderzoek met als doel om verantwoording af te leggen.

“De ‘onafhankelijkheidsclaim’ brengt, onder meer met het oog op de daarbij mogelijk betrokken belangen van derden, zorgvuldigheidsverplichtingen met zich mee die zwaarder zijn dan de normen die gelden voor een uitsluitend voor intern gebruik bedoeld rapport.”

De raad heeft vervolgens overwogen dat een rapport van een onafhankelijk advocaat-onderzoeker dat bestemd is voor extern gebruik, moet voldoen aan de volgende vereisten:

¹⁸ Art. 46g lid 1 Advocatenwet.

- 1) Met betrekking tot personen die onderwerp van het onderzoek zijn, dient het beginsel van hoor en wederhoor te worden toegepast. Van een advocaat-onderzoeker wordt verwacht dat hij zelf actief op zoek gaat naar de feiten. Het initiatief om de personen die betrokken zijn bij de kwestie te horen, ligt bij de advocaat-onderzoeker.
- 2) De advocaat-onderzoeker doet er al het redelijke aan om te voorkomen dat het openbaar gemaakte onderzoeksrapport aanleiding kan geven tot misverstanden. In het rapport dient bijvoorbeeld voldoende duidelijk en volledig te worden vermeld hoe de verhoudingen liggen, wie welke rol speelt, etc.
- 3) In een te publiceren rapport moeten alle relevante feiten staan, ook als dat feiten zijn die de cliënt wel kent maar derden niet.
- 4) Verder overweegt de raad dat een advocaat-onderzoeker bij het verrichten van het onderzoek zorgvuldig te werk dient te gaan. Zo dienen vooraf transparante afspraken te worden gemaakt over de wijze waarop het onderzoek zal plaatsvinden, bijvoorbeeld in de vorm van een protocol. Laat de advocaat-onderzoeker dat na, dan is onvoldoende gewaarborgd dat het onderzoek dat in opdracht van de cliënt wordt verricht, een onafhankelijk onderzoek is.

Na gegrondverklaring van het eerste deel van het dekenbezwaar, oordeelt de raad dat ook het verwijt gegrond is dat verweerders niet hebben voldaan aan hetgeen van 'onafhankelijk' onderzoekers mag worden verwacht door naast het opstellen van het rapport, de cliënt ook te adviseren in kwesties die verband hielden met het rapport, met oplegging van een waarschuwing. De raad overwoog:

“Onafhankelijk onderzoek is immers niet gewaarborgd als een advocaat voorafgaand aan, tijdens en/of na het onderzoek in de rol van – per definitie – partijdig advocaat betrokken is geweest bij aan dat onderzoek gerelateerde kwesties, zoals – in dit geval – het adviseren van kantoor B. over het al dan niet doen van een incidentmelding bij de AFM, informatieverstrekking aan de Belastingdienst, bijstandverlening bij een verhoor door de FIOD en bij strafrechtelijke en civielrechtelijke procedures. (...) Indien een advocaat eenmaal over de betreffende kwesties heeft geadviseerd, adviseert of gaat adviseren kan hij het onderzoek niet in onafhankelijkheid ten opzichte van zijn cliënt uitvoeren en dus ook niet als zodanig extern, aan derden, presenteren.”

6. Spelregels

Uit hetgeen inmiddels in de tuchtrechtspraak aan de orde is geweest kunnen de volgende ‘spelregels’ voor advocaat-onderzoekers worden afgeleid.

- 1) De advocaat-onderzoeker mag geen misverstand laten bestaan over diens hoedanigheid en zijn rol als partijdige belangenbehartiger en dient daarover zo spoedig

mogelijk én richting alle betrokkenen, transparant te zijn.

- 2) De advocaat-onderzoeker moet zorgvuldig bij de cliënt nagaan of het rapport ook voor extern gebruik is bedoeld. Let wel: dat een rapport als “vertrouwelijk” wordt bestempeld, betekent nog niet dat het om een rapport voor intern gebruik gaat. Wanneer het voor een advocaat-onderzoeker niet (voldoende) duidelijk is of, en zo ja met wie het rapport (door de cliënt) zal worden gedeeld, moet hij zich actief opstellen en zich vooraf laten informeren. Op elke advocaat-onderzoeker rust – ook ten aanzien hiervan – een eigen verantwoordelijkheid.
- 3) Wanneer het rapport (mede) voor extern gebruik is bedoeld, dient de advocaat-onderzoeker ervoor zorg te dragen dat het rapport voldoet aan de volgende (zware) vereisten: i) de eis van hoor en wederhoor, ii) de eis te voorkomen dat het rapport aanleiding kan zijn voor misverstanden en iii) de eis van volledigheid en dat vooraf transparante afspraken worden gemaakt over de wijze waarop het onderzoek zal plaatsvinden, bijvoorbeeld in de vorm van een protocol. Als er een protocol is, moet dat worden gevolgd.
- 4) De advocaat-onderzoeker kan een voormalige, huidige of toekomstige partijdige rol als juridisch adviseur niet combineren met het voor dezelfde cliënt uitvoeren van ‘onafhankelijk feitenonderzoek’ (door hem of zijn kantoor).

Het is zeer wel denkbaar – en wenselijk! – dat er binnen afzienbare tijd een standaardprotocol voor interne onderzoeken door advocaten komt. Tot die tijd doen advocaten die een onderzoek gaan verrichten er goed aan zich van de door de tuchtrechter geformuleerde (spel)regels te vergewissen en daarnaar te handelen, al dan niet na opneming in een (voorlopig eigen) protocol.